

Власенко О. Н. Система гражданских ценностей старшеклассников: констатирующий эксперимент

В статье автор отмечает необходимость исследования динамики системных изменений в процессе формирования гражданских ценностей школьников в период трансформаций общества. Автор исследует процесс формирования гражданских ценностей у школьников в образовательных учреждениях, факторы влияющие на рост гражданских ценностей; рассматривает аспекты гражданского воспитания в условиях гуманизации образования; определяет характерные особенности процесса формирования активной гражданской позиции в образовательной среде учебного заведения. Автор отмечает, что в настоящее время общепризнанная необходимость гражданского воспитания молодежи обеспечит привлечение личности старшеклассника к социуму, даст молодому человеку конкретную сумму знаний, сформирует ценностные приоритеты, создаст возможности для получения определенных личностных качеств. Разработка единой государственной политики в области гражданского образования и воспитания, общенациональной цели и гражданской идеологии консолидирует украинское общество на основе общенациональных и гражданских ценностей.

Ключевые слова: гражданское общество, гражданственность, гражданское образование, гражданское воспитание, активная гражданская позиция, гражданские ценности, старшеклассники, образовательное учреждение.

Vlasenko O. M. The system of students' civic values: construction experiment

In the article the author emphasizes the necessity of studying the dynamics of systemic changes in the process of formation of students' civic values in the period of society's transformation. The author investigates the process of formation of pupils' civic values in educational institutions, factors influencing the growth of students' civic values; considers aspects of civic education in the conditions of humanization of education; defines characteristic features of the process of forming an active civic position in the educational environment of an educational institution. The author notes that the necessity of young people civic education is now universally accepted, which ensures the attraction of the students to society, gives the young person a specific amount of knowledge, forms value priorities, creates opportunities for acquiring certain personal qualities. The development of a single state policy in the field of civic education, a national goal and a civic ideology consolidates Ukrainian society on the basis of national and civic values.

Key words: civil society, civic education, active civic position, civic values, students, educational institution.

УДК 378.096:004.738.5

Гаврилюк О. Д.

**ВИКОРИСТАННЯ ХМАРО ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ
ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ СТАТИСТИКИ:
ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНИЙ АПАРАТ ДОСЛІДЖЕННЯ**

У статті наведено понятійно-термінологічний апарат дослідження, розглянуто такі поняття, як хмарні технології, хмарні сервіси, технології навчання, хмаро орієнтовані технології навчання, компетентність, професійна компетентність.

Наведено переваги хмарних технологій, що полягають у динамічності надання обчислювальних ресурсів та програмно-апаратного забезпечення, можливості налаштувати його під особисті потреби користувача. Крім того, доступ до різногалузевих електронних освітніх ресурсів може здійснюватися на спеціально встановленому хмарному сервері або розміщуватися на інших носіях електронних даних, що доступні засобами мережі Інтернет (загальнодоступний сервіс). Виокремлено умови визначення хмарних сервісів. З'ясовано, що до структури професійної компетентності варто віднести: спеціальну, соціальну, особистісну та індивідуальну компетентність.

Ключові слова: хмарні технології, хмарні сервіси, технології навчання, хмаро орієнтовані технології навчання, компетентність, професійні компетентності, бакалаври, статистика.

Для здійснення аналізу досвіду використання хмаро орієнтованих технологій навчання для формування професійних компетентностей майбутніх бакалаврів статистики потрібно здійснити уточнення основних термінів та понять цього дослідження.

Технологію хмарних обчислень всебічно досліджують такі вчені, як: Г. А. Алексанян, В. Ю. Биков, Е. В. Болгова, І. С. Войтович, М. І. Жалдак, О. О. Жугастров, Н. В. Морзе, О. Г. Кузьминська, З. С. Сейдаметова, В. П. Сергієнко, О. М. Спірін, А. М. Стрюка, Н. В. Сороко, Ю. В. Триус, М. П. Шишкіна та інші дослідники. Перспективи розвитку хмарних технологій та сервісів розглядають В. Ю. Биков, Т. А. Вакалюк, О. О. Гриб'юк, М. Ю. Кадемія, В. М. Кобися, С. Г. Литвинова, О. М. Маркова, Ю. Г. Носенко, В. П. Олексюк, І. М. Проценко, Л. В. Рождественська, М. П. Шишкіна та ін. Проблему використання хмарних технологій та сервісів у галузі освіти розкрито у працях Г. А. Алексаняна, Т. А. Вакалюк, О. Г. Глазунової, Ю. Ю. Дюлічевої, Н. О. Дзямулич, О. В. Коротун, А. М. Куха, В. М. Кухаренка, М. В. Попель, М. В. Рассовицької, С. О. Семерікова, О. В. Співаковського, А. М. Стрюка, М. П. Шишкіної та інших.

В. Ю. Биков та М. П. Шишкіна у своїх дослідженнях висловлюють думку, що технології хмарних обчислень є провідним напрямом у процесі формування інформаційного суспільства. Технології хмарних обчислень виступають ядром інноваційних концепцій навчання, застосування таких технологій здійснює суттєвий вплив на зміст освіти та форми організації видів освітньої діяльності [2; 23].

Технології хмарних обчислень успішно використовуються для підвищення рівня організації навчального процесу й активно застосовуються під час подання сучасного актуального навчального матеріалу у системах навчання, моніторингу та оцінювання якості отриманих результатів, розробці та впровадженні інноваційних електронних ресурсів для науково-навчальної діяльності у процес самостійної аудиторної та позааудиторної роботи та ін. [25].

Перспективи упровадження та застосування хмарних технологій в освіті, розробка та впровадження хмаро орієнтованих навчальних середовищ у закладах вищої освіти (ЗВО), спонукає до узагальнення поняття “хмарні технології”.

У працях С. Г. Литвинової зазначається, що хмарні технології (англ. cloud technologies) – це кардинально новий сервіс, який дає змогу віддалено використовувати засоби обробки і зберігання даних [15, с. 99–100].

Хмарні технології – це “розподілені технології, тобто дані опрацьовуються з використанням не лише одного комп’ютера, а опрацювання розподіляється по декількох комп’ютерах, які підключені до мережі Internet” [6].

Переваги хмарних технологій полягають у динамічності надання обчислювальних ресурсів та програмно-апаратного забезпечення, можливості налаштувати його під особисті потреби користувача. Крім того, доступ до різногалузевих електронних освітніх ресурсів може здійснюватися на спеціально встановленому хмарному сервері або розміщуватися на інших носіях електронних даних, що доступні засобами мережі Інтернет (загальнодоступний сервіс) [25].

Дослідниця М. П. Шишкіна на основі стандарту ISO/IEC 17788 представляє пояснення терміна “хмарні сервіси”: як “...такі, що забезпечують користувачеві мережевий доступ до масштабованого і гнучко організованого пулу розподілених фізичних або віртуальних ресурсів, що постачаються в режимі самообслуговування й адміністрування за потребою (наприклад, програмне забезпечення, простір для зберігання даних, обчислювальні потужності та ін.)” [24].

Дослідниці Т. Л. Архіпова та Т. В. Зайцева узагальнюють поняття “хмарний сервіс” як особливу клієнт-серверну технологію, де необхідні для роботи ресурси користувач сприймає як віртуальний сервер, який уможливорює для нього досить просте споживання ресурсів та зміну їхніх об’ємів [1].

У роботі Ю. Ю. Дюлічевої зазначено, що “... хмарні сервіси надають дослідникам та науковцям можливість миттєвої обробки величезних обсягів інформації з низькою коштовністю обчислювальних ресурсів і можливості її миттєвого поширення та обміну результатами аналізу з іншими дослідниками по всьому світу” [10].

О. О. Гриб’юк у дослідженнях хмарних сервісів сформувала критерій, згідно з яким можна визначити, чи є сервіс хмарним, а саме: “якщо для доступу до інформаційних матеріалів за допомогою цього сервісу можна зайти в будь-яку бібліотеку чи інтернет-клуб, скористатися будь-яким комп’ютером, при цьому не ставлячи жодних особливих вимог до операційної системи та браузера, тоді цей сервіс є хмарним” [8].

Крім того, дослідниця сформувала умови визначення хмарних сервісів, до яких вона відносить:

- сервіс доступний через web-браузер або за допомогою спеціального інтерфейсу прикладної програми для доступу до web-сервісів;
- для користування сервісом не потрібно жодних матеріальних затрат;
- у разі використання додаткового програмного забезпечення оплачується тільки той час, протягом якого використовувалось програмне забезпечення [8].

М. П. Шишкіна дає ще й таке визначення хмарних сервісів: “це сервіси, що роблять доступними користувачеві прикладні додатки, простір для зберігання даних та обчислювальні потужності через Інтернет” [24]. Крім того, “...їх застосовують для постачання електронних освітніх ресурсів, що становлять змістове наповнення хмаро орієнтованого середовища, а також для забезпечення процесів створення і використання освітніх сервісів” [26].

У цьому дослідженні приймаємо за базове останнє трактування такого поняття.

Оскільки в цьому дослідженні хмаро орієнтовані технології розглядаються як технології навчання для формування професійних компетентностей, тому необхідно визначити поняття “технологія навчання”.

Аналіз педагогічної літератури засвідчує, що поняття “технологія навчання” має різні трактування. В Українському педагогічному словнику подано таке визначення: “технологія навчання, за визначенням ЮНЕСКО, – це в загальному розумінні системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їхньої взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти” [7, с. 331].

М. М. Фіцула стверджує, що “технологія навчання – це шлях освоєння конкретного навчального матеріалу в межах предмета, теми, питання” [22, с. 161–173]. У дослідженнях М. М. Фіцули зазначено, що “...в сучасній українській школі використовуються як традиційні, так і нові технології навчання” [22, с. 161–173]. Згідно з визначенням автора, до традиційних технологій навчання умовно відносять пояснювально-ілюстративне, про-

блемне, програмоване і диференційоване навчання [22, с. 161–173]. Тоді як сучасні технології навчання спрямовані на особистість, що навчається, та створення умов для її саморозвитку й самовираження, й до них належать: особистісно орієнтована, групова діяльність, розвивальне навчання, навчання як дослідження, модульно-рейтингове навчання тощо [22, с. 173–186].

Таким чином, хмаро орієнтовані технології навчання – це технології навчання, що реалізуються із використанням хмарних сервісів.

Ключовим поняттям дослідження також виступає поняття “компетентність”. Безпосередньо поняття “компетентність”, “компетентнісна освіта”, “освітні компетентності” зародились за кордоном, проте активно нині запроваджуються та використовуються в Україні.

Зокрема, компетентність та компетентнісний підхід розкрито в працях таких науковців, як: Н. М. Бібік, В. А. Болотов, Л. С. Ващенко, І. А. Зимня, В. І. Луговий, О. В. Овчарук, Л. І. Паращенко, О. І. Пометун, О. Я. Савченко, О. М. Спірін, С. Є. Шишов та ін.

Так, низка дослідників під терміном “компетентність” розглядають спеціальним чином організований комплекс знань, умінь та навичок, які набуваються у процесі навчання [14; 13]. Такий комплекс дає змогу фахівцю визначати і вирішувати проблеми, характерні для певної сфери діяльності, незалежно від ситуації, що склалася. Оскільки кожен дослідник, що займається проблемою розвитку чи формування компетентності, дає свої визначення цієї категорії, то розглянемо тлумачення поняття “компетентність”, що внесено до Закону України “Про вищу освіту”. Згідно з цим нормативним документом, компетентність – “...динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти” [9].

На думку І. Г. Тараненко, “...в основі концепції компетентності лежить ідея виховання компетентної людини і працівника, який не лише має необхідні знання, професіоналізм, але й уміє діяти адекватно у відповідних ситуаціях, застосовуючи ці знання, й бере на себе відповідальність за певну діяльність” [21].

С. У. Гончаренко зазначає, що компетентність – це “сукупність знань і вмінь, необхідних для ефективної професійної діяльності: вміння аналізувати, передбачати наслідки діяльності, використовувати інформацію” [18, с. 149].

У наукових працях О. М. Спіріна поняття “компетентність” визначається як складна інтегрована характеристика особистості, під якою розуміється сукупність знань, умінь, навичок, а також досвіду, що разом дає змогу ефективно провадити діяльність або виконувати певні функції, забезпечуючи розв’язання проблем і досягнення певних стандартів у галузі професії або виді діяльності. Компетентність розглядається як сформована якість, результат діяльності, “надбання” студента [20, с. 194–195]. Це визначення буде використане як базове у нашому дослідженні.

Професійні компетентності досліджували М. П. Васильєва, С. С. Вітвицька, О. В. Вознюк, О. А. Дубасенюк, Є. Ф. Зеєр, В. Г. Кремень, М. В. Левківський, А. К. Маркова, М. В. Попель, О. М. Спірін та інші.

На думку Є. Ф. Зеєр, під професійною компетентністю варто розуміти сукупність професійних знань, умінь, а також способи виконання професійної діяльності [12].

У педагогічних працях І. А. Зязюна до змісту професійної компетентності включено знання предмета, методики його викладання, педагогіки й психології та рівень розвитку професійної самосвідомості, індивідуально-типові особливості й професійно значущі якості [17].

С. А. Самойленко розглядає професійну компетентність як комплексну характеристику людини, що виявляється в конкретній професійній діяльності та включає знання, вміння, навички, здібності, досвід, мотивацію і особистісні властивості [19].

А. К. Маркова професійну компетентність розкриває як комбінацію психічних якостей, як психічний стан, що дає змогу діяти відповідально й самостійно [16]. У структурі професійної компетентності дослідниця виокремлює види, а саме:

- спеціальну компетентність – володіння власне професійною діяльністю на досить високому рівні, здатність проектувати свій подальший професійний розвиток;
- соціальну компетентність – володіння спільною (груповою, кооперативною) професійною діяльністю, співробітництвом, а також прийнятими в цій професії прийомами професійного спілкування, соціальну відповідальність за результати своєї професійної праці;
- особистісну компетентність – володіння прийомами особистісного самовираження та саморозвитку засобами протистояння професійним деформаціям особистості;
- індивідуальну компетентність – володіння прийомами самореалізації і розвитку індивідуальності в межах професії, готовність до професійного зростання, вміння раціонально організувати свою працю без перевантажень [16].

А. Л. Бусигіна розглядає професійну компетентність як цілісну системну якість особистості, структурними елементами якої є професійно-змістовний (базовий компонент, що передбачає наявність теоретичних знань у межах фаху, що забезпечує усвідомлення змісту професійної діяльності), професійно-діяльнісний (практичний компонент, що включає професійні знання і вміння, випробувані в дії, засвоєні особистістю як найефективніші) та професійно-особистісний компонент, який включає професійно-особистісні якості фахівця як особистості, індивіда та суб’єкта діяльності [3].

Зазначимо, що професійна компетентність – це “... здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов’язків, навчання, професійного та особистісного розвитку” [11].

Висновки. На основі узагальнення різних визначень цього поняття під професійними компетентностями особистості будемо розуміти сукупність професійних здатностей особистості, на основі яких вона здатна здійснювати професійну діяльність, самостійно розв’язувати професійні проблеми та отримувати високі досягнення у відповідній галузі чи діяльності.

Використана література:

1. Архіпова Т. Л. Використання “хмарних обчислень” у вищій школі / Т. Л. Архіпова, Т. В. Зайцева // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – Вип. 17. – С. 99–108.
2. Биков В. Ю. Хмарні технології, ІКТ-аутсорсинг і нові функції ІКТ підрозділів освітніх і наукових установ / В. Ю. Биков // Інформаційні технології в освіті. – № 10. – 2011. – С. 8–23.
3. Бусьгіна А. Л. Профессор – професія: теорія проєктирования содержания образования преподавателя вуза / А. Л. Бусьгіна // Изд. 2-е, испр. и доп. – Самара : Изд. СамСПУ, 2003. – 198 с.
4. Вакалюк Т. А. Можливості використання хмарних технологій в освіті // Актуальні питання сучасної педагогіки : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Острог, 1–2 листопада 2013 року). – Херсон : Видавничий дім “Гельветика”, 2013. – С. 97–99.
5. Вакалюк Т. А. Хмарні технології в освіті: [навчально-методичний посібник для студентів фізико-математичного факультету]. – Житомир : вид-во ЖДУ, 2016. – 72 с.
6. Вакалюк Т. А. Хмаро орієнтоване навчальне середовище: категорійно-понятійний апарат / Т. А. Вакалюк // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Серія “Педагогіка. Соціальна робота”. – № 35. – Ужгород, 2015. – С. 38–41.
7. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://lib.iitta.gov.ua/106820/1/Гончаренко.%20Педагогічний%20словник%20%281%29.pdf>
8. Гриб’юк О. О. Перспективи впровадження хмарних технологій в освіті / О. О. Гриб’юк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/1111/1/grybyuk-stattya1-hmary%2B_Coru.pdf
9. Закон України “Про вищу освіту”. Редакція від 25.07.2018, підстава – 2443-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
10. Дюлічева Ю. Ю. Упровадження хмарних технологій в освіті: проблеми та перспективи / Ю. Ю. Дюлічева // Інформаційні технології в освіті. – 2013. – № 14. – С. 58–64.
11. Закон України “Про державну службу”. Редакція від 28.08.2018, підстава – 2475-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/sp:amax100>
12. Зеер Э. Ф. Психология профессий : [учеб. пособие] / Э. Ф. Зеер. – Москва : Академия, 2003. – 336 с.
13. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : “К.І.С.”, 2004. – 112 с.
14. Кремень В. Г. Освіта і наука України: шляхи модернізації (Факти, роздуми, перспективи) / В. Г. Кремень. – Київ : Грамота, 2003. – 216 с.
15. Литвинова С. Г. Хмарні технології в управлінні дошкільними навчальними закладами / С. Г. Литвинова // Информационно-компьютерные технологии в экономике, образовании и социальной сфере. Выпуск 8. – Симферополь : ФЛП Бондаренко О. А., 2013. – С. 99–101.
16. Маркова А. К. Психология профессионализма / А. К. Маркова. – Москва : Просвещение, 1996. – 312 с.
17. Педагогічна майстерність : [підручник] / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.] ; за ред. І. А. Зязюна. – Київ : Вища школа, 1997. – 349 с.
18. Професійна освіта: словник : [навчальний посібник] / С. У. Гончаренко та ін. ; за ред. Н. Г. Ничкало. – Київ : Вища школа, 2000. – 149 с.
19. Самойленко С. А. Оценка профессиональной компетентности – новая услуга в службе занятости / С. А. Самойленко // Профессиональный потенциал. – 2004. – № 1–2. – С. 2–9.
20. Спірін О. М. Теоретичні та методичні основи кредитно-модульної системи навчання майбутніх учителів інформатики : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 – «Теорія і методика професійної освіти» / Спірін Олег Михайлович ; Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України. – Київ, 2009. – 495 с.
21. Тараненко І. Г. Розвиток життєвої компетентності та соціальної інтеграції: досвід європейських країн / І. Тараненко; За ред. Єрмакова І. Г. // Кроки до компетентності та інтеграції в суспільстві. – Київ : “Контекст”, 2000.
22. Фіцула М. М. Педагогіка: [навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти] / М. М. Фіцула. – 2-е вид., випр., доп. – Київ : “Академія”, 2007. – 560 с.
23. Шишкіна М. П. Інноваційні моделі організації хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища вищого навчального закладу / М. П. Шишкіна // Проблеми сучасної педагогічної освіти. Серія : Педагогіка і психологія. Випуск сорок третій. Частина 3. – 2014. – С. 300–312.
24. Шишкіна М. П. Еволюція і сучасний стан сформованості хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/11269/1/%D0%A8%D0%B8%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf
25. Шишкіна М. П. Електронні ресурси хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища у діяльності педагога [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://visnyk.zu.edu.ua/Articles/77/21.pdf>
26. Шишкіна М. П. Сервісні моделі формування хмаро орієнтованого середовища вищого навчального закладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ceur-ws.org/Vol-2168/paper1.pdf>

References:

1. Arkhipova T. L. Vykorystannia “khmarnykh obchyslen” u vyshchii shkoli / T. L. Arkhipova, T. V. Zaitseva // Informatsiyni

- tehnologii v osviti. – 2013. – Vyp. 17. – S. 99–108. [in Ukrainian].
2. Bykov V. Yu. Khmarni tehnologii, IKT-outsorsing i novi funktsii IKT pidrozdiliv osvityv i naukovykh ustanov / V. Yu. Bykov // Informatsiini tehnologii v osviti. – № 10. – 2011. – S. 8–23. [in Ukrainian].
 3. Busygina A.L. Professor – professiia: teoriia proektirovaniya soderzhanniia obrazovanniia prepodavatel'ia vuza / A.L. Busygina. – Izd. 2-e, ispr. i dop. – Samara : Izd. SamSPU, 2003. – 198 s. [in Russian].
 4. Vakalyuk T. A. Mozhlivosti vykorystannia khmarnykh tehnologii v osviti // Aktualni pytannia suchasnoi pedahohiky : Materialy mizhnarodnoi naukovykh-praktichnoi konferentsii (m. Ostroh, 1–2 lystopada 2013 roku). – Kherson : Vydavnychiy dim “Helvetyka”, 2013. – С. 97–99. [in Ukrainian].
 5. Vakalyuk T. A. Khmarni tehnologii v osviti : [navchalno-metodychnyi posibnyk dlia studentiv fizyko-matematychnoho fakultetu]. – Zhytomyr : vyd-vo ZhDU, 2016. – 72 c. [in Ukrainian]
 6. Vakalyuk T. A. Khmaro oriientovane navchalne seredovyshe: katehoriyno-poniatiinyi aparat / T. A. Vakalyuk // Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu: Seriya “Pedahohika. Sotsialna robota”. – № 35. – Uzhhorod, 2015. – S. 38–41. [in Ukrainian]
 7. Honcharenko S.U. Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk – Mode of access : <http://lib.iitta.gov.ua/106820/1/%D0%93%D0%BE%D0%BD%D1%87%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.%20%D0%9F%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%281%29.pdf> [in Ukrainian].
 8. Grybiuk O. O. Perspektyvy vprovadzhennia khmarnykh tehnologii v osviti [Elektronnyi resourse] / O. O. Grybiuk. Mode of access : <http://lib.iitta.gov.ua/1111/1/grybiuk-stattya1-hmary%2B> Copy.pdf. [in Ukrainian].
 9. Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu”. Redaktsiia vid 25.07.2018, pidstava – 2443-VIII – Mode of access : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> [in Ukrainian].
 10. Diulichева Yu. Yu. Uprovadzhennia khmarnykh tehnologii v osvitu: problemy ta perspektyvy / Yu. Yu. Diulichева // Informatsiini tehnologii v osviti. – 2013. – № 14. – S. 58–64. [in Ukrainian].
 11. Zakon Ukrainy “Pro derzhavnu sluzhbu”. Redaktsiia vid 28.08.2018, pidstava – 2475-VIII – Mode of access : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19/sp: max100> [in Ukrainian].
 12. Zeier E. F. Psikhologiiia professii : [ucheb. posobiie] / E. F. Zeier. – Moskva : Akademiia, 2003. – 336 s. [in Russian].
 13. Kompetentnisnyi pidkhd u suchasni osviti : svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy : biblioteka z osvitoi polityky / pid zah. red. O. V. Ovcharuk. – Kyiv : “K.I.S.”, 2004. – 112 s. [in Ukrainian].
 14. Kremen V. H. Osvita i nauka Ukrainy: shliakhy modernizatsii (Fakty, rozdumy, perspektyvy) / V. H. Kremen. – Kyiv : Hramota, 2003. – 216 s. [in Ukrainian].
 15. Lytvynova S. H. Khmarni tehnologii v upravlinni doshkilnymy navchalnymy zakladamy / S. H. Lytvynova // Informatsionno-kompiuternie tehnologii v ekonomike, obrazovani i sotsialnoy sfere. Vypusk 8. – Simferopol : FLP Bondarenko O.A., 2013. – S. 99–101. [in Ukrainian].
 16. Pedahohichna maisternist : [pidruchnyk] / [I. A. Ziazun, L. V. Kramuschenko, I. F. Krivosos ta In.]; za red. I. A. Ziazuna. – Kyiv : Vyscha shkola, 1997. – 349 s. [in Ukrainian]
 17. Markova A. K. Psikhologiiia profesionalizma. /A. K. Markova. – Moskva : Psosveshchenie, 1996. – 312 s. [in Russian].
 18. Profesiina osvita: slovnyk : [navchalnyi posibnyk] / Ukladach S. U. Honcharenko ta in. ; za red.. N. H. Nichkalo. – Kyiv : Vyscha shkola, 2000. – 149 s. [in Ukrainian].
 19. Samoilenko S. A. Otsenka professionalnoi kompetentnosti – novaia usluga v sluzhbe zaniatosti / S. A. Samoilenko // Professionalnyi potentsial. – 2004. – № 1–2. – S. 2–9. [in Russian]
 20. Spirin O. M. Teoretichni ta metodichni osnovy kredytno-modulnoi systemy navchannia maibutnykh uchiteliv informatyky : dys. doktora ped. nauk : 13.00.04 – “Teoriia i metodyka profesiinoi osvity” / Spirin Oleh Mykhailovych; In-t pedahohichnoi osvity i osvity doroslykh APN Ukrainy. – Kyiv, 2009. – 495 s. [in Ukrainian].
 21. Taranenko I. H. Rozvytok zhyttievoi kompetentnosti ta sotsialnoi intehratsii: dosvid Yevropeiskykh krain / I. Taranenko; Za red. Yermakova I. H. // Kroky do kompetentnosti ta intehratsii v suspilstvi. – Kyiv : “Kontekst”, 2000. [in Ukrainian].
 22. Fitsula M. M. Pedahohika: [navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh pedahohichnykh zakladiv osvity] / M.M. Fitsula. – 2-e vyd., vypr., dop. – Kyiv : “Akademiia”, 2007. – 560 s. [in Ukrainian].
 23. Shyshkina M. P. Innovatsiini modeli orhanizatsii khmaro oriientovanoho osvitno-naukovoho seredovyshecha vyshchoho navchalnogo zakladu / M. P. Shyshkina // Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity. Seriya : “Pedahohika i psikhologiiia”. Vypusk sorok tretii. Chastyna 3. – 2014. – S. 300–312. [in Ukrainian].
 24. Shyshkina M. P. Evoliutsiia i suchasnyi stan sformovanosti khmaro oriientovanoho osvitno-naukovoho seredovyshecha – Mode of access : http://lib.iitta.gov.ua/11269/1/%D0%A8%D0%B8%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0_%D1%82%D0%B5%D0%B7%D0%B8.pdf. [in Ukrainian].
 25. Shyshkina M. P. Elektronni resursy khmaro oriientovanoho osvitno-naukovoho seredovyshecha u diialnosti pedahoha – Mode of access : <https://visnyk.zu.edu.ua/Articles/77/21.pdf> [in Ukrainian].
 26. Shyshkina M. P. Servisni modeli formuvannia khmaro oriientovanoho seredovyshecha vyshchoho navchalnogo zakladu – Mode of access : <http://ceur-ws.org/Vol-2168/paper1.pdf>. [in Ukrainian].

Гаврилюк О. Д. Использование облачно ориентированных технологий обучения для формирования профессиональных компетенций будущих бакалавров статистики: понятийно-терминологический аппарат исследования

В статье приведен понятийно-терминологический аппарат исследования, рассмотрены такие понятия, как облачные технологии, облачные сервисы, технологии обучения, облачно ориентированные технологии обучения, компетентность, профессиональная компетентность.

Приведены преимущества облачных технологий, что заключаются в динамичности предоставления вычислительных ресурсов и программного-аппаратного обеспечения, возможности настроить его под личные нужды пользователя. Кроме того, доступ к разноотраслевым электронным образовательным ресурсам может осуществляться на специально установленном облачном сервере или размещаться на других носителях электронных данных, доступных средствами сети Интернет (общедоступный сервис). Выделены условия определения облачных сервисов. Установлено,

что в структуру профессиональной компетентности следует отнести: специальную, социальную, личностную и индивидуальную компетентность.

Ключевые слова: облачные технологии, облачные сервисы, технологии обучения, облачно ориентированные технологии обучения, компетентность, профессиональные компетентности, бакалавры, статистика.

Gavryliuk O. D. Use of cloud-oriented learning technologies for the formation of professional competencies of future bachelors of statistics: the conceptual and terminological apparatus of the study

In the article the conceptual-terminological apparatus of the research is presented, such concepts as cloud technologies, cloud services, technologies of training, cloud-oriented learning technologies, competence, professional competence are considered.

The advantages of cloud technologies, which consist of the dynamism of the provision of computing resources and software hardware, the ability to customize it to personal user needs. In addition, access to multi-sectoral e-learning resources may be provided on a specially set cloud server or placed on other electronic data carriers that are accessible by means of the Internet (public service). The conditions for defining cloud services are singled out. It is revealed that the structure of professional competence should include: special, social, personal and individual competence.

Key words: cloud technologies, cloud services, technology of learning, cloud-oriented learning technologies, competence, professional competence, bachelors, statistics.

УДК 378.14:8114

Гаркуша М. С., Миронова І. М.

**ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ
СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ**

У статті розглянуто особливості організації самостійної роботи майбутніх фахівців сектору безпеки України у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування. Проаналізовано самостійну роботу як важливий складник навчально-пізнавальної діяльності й самоосвіти майбутнього фахівця. Подано види, форми та засоби самостійної роботи, що використовуються у вищому спеціальному навчальному закладі. Запропоновано можливості оптимізації процесу вивчення іноземної мови, зокрема шляхом удосконалення організації самостійної роботи курсантів на прикладі розробки методичних рекомендацій з підготовки дискусій та "круглих столів". Охарактеризовано основні підходи до проведення навчальних дискусій та "круглих столів".

Ключові слова: самостійна робота майбутніх фахівців сектору безпеки України, вивчення іноземної мови професійного спрямування, формування іншомовної комунікативної компетентності, навчально-пізнавальна діяльність курсантів, види, форми і засоби самостійної роботи, методичні рекомендації з підготовки дискусій та "круглих столів".

Підготовка кваліфікованих фахівців сектору безпеки України, здатних до компетентної, відповідальної й ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні світових стандартів, неможлива без розвитку у майбутніх співробітників самостійного мислення, творчого зацікавленого ставлення до професії. Особливого значення набуває організація самостійної роботи майбутніх співробітників сектору безпеки, метою якої є формування творчої особистості, яка здатна на саморозвиток, самоосвіту, інноваційну діяльність не лише під час навчання у вищому навчальному закладі, а й протягом усього життя. Проблема організації самостійної роботи майбутніх фахівців сектору безпеки України у процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування посідає важливе місце в системі їхньої підготовки з огляду на необхідність оптимізації освітнього процесу, прогнозування результатів діяльності курсантів, раціонального перерозподілу їхніх зусиль на різних етапах навчання та досягнення максимального дидактичного ефекту. Правильно організована самостійна робота сприятиме підвищенню ефективності засвоєння іноземної мови, оволодінню різними видами мовленнєвої діяльності, й, відповідно, формуванню іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців сектору безпеки України.

Проблема організації самостійної роботи студентів стала об'єктом наукового інтересу не одного покоління науковців (А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Бондар, В. Буряк, О. Заїка, Л. Клименко, В. Козаков, В. Луценко, О. Мороз, П. Сікорський, М. Скаткін та інші). Самостійній роботі студентів у процесі оволодіння іноземною мовою присвячено низку наукових досліджень, які вирішують загальні аспекти (Т. Біла, Б. Єсіпов, І. Зимня, А. Кузьміна, Л. Лужних, А. Ковальова та інші) та окремі питання цієї проблеми (О. Акмалдинова, М. Алієва, Т. Гусак, Л. Іванова, К. Карпов, А. Лур'є, М. Ляховицький, О. Малінко, С. Ніколаєва, І. Павлова, О. Письменна). Проте уточнення потребують теоретико-методичні аспекти організації самостійної роботи майбутніх фахівців сектору безпеки України, що вивчають іноземну мову як фахову дисципліну.